

1. Demografické charakteristiky populace seniorů

Ke konci roku 2014 žilo v Moravskoslezském kraji 1 217 676 osob, z toho 51 % žen. Za posledních deset let se počet obyvatel kraje snížil o 35,5 tis. osob.

Zatímco složení obyvatel kraje z pohledu pohlaví se prakticky nemění, tak věková struktura obyvatel se za uplynulých deset let změnila poměrně významně. V roce 2014 jen 14,7 % obyvatel kraje spadalo do věkové kategorie 0–14 let (dále předproduktivní věk) a v případě 67,7 % obyvatel se jejich věk pohyboval mezi 15 a 64 lety (dále produktivní věk). V obou těchto věkových kategoriích došlo za uplynulých deset let k poklesu jejich podílu. V případě předproduktivního věku se podíl snížil o 0,8 procentních bodů a v případě produktivního věku dokonce o 3,9 procentních bodů. Naopak zastoupení věkové skupiny obyvatel 65letých a starších (dále poproduktivní věk) se za sledované období zvýšilo o 4,6 procentních bodů a podíl těchto obyvatel ve věkové struktuře dosáhl již 17,5 %. Oproti vývoji věkové struktury obyvatel celé České republiky je v Moravskoslezském kraji růst poproduktivní složky obyvatel dynamičtější a mimořádný je v kraji rovněž pokles předproduktivní složky obyvatel, přitom v celé České republice k tomuto poklesu za sledované období vůbec nedošlo.

Vývoj počtu seniorů, změny věkové struktury, index stáří

Stárnutí obyvatel Moravskoslezského kraje – vedle charakteristik věkové struktury dokumentujících i v absolutních číslech klesající počty předproduktivní složky (od roku 2005 do 2014 úbytek 8 695 osob) a naopak rostoucí počty obyvatel v poproduktivním věku (za stejné období nárůst o 46 614 osob) – dokládá i zvyšující se průměrný věk obyvatel kraje, který se navýšil mezi roky 2005 a 2014 z 39,4 roků na 41,8 roků. Pro charakteristiky změn ve věkové struktuře obyvatel často používaný ukazatel index stáří (poměr poproduktivní složky obyvatel k předproduktivní) doznal zlomu ve vývoji v roce 2008. Ještě v roce 2005 na 100 osob ve věku 0–14 let připadalo jen cca 89 osob starších 65 let, v uváděném roce 2008 poprvé počty osob poproduktivního věku převýšily počty osob věku předproduktivního. V minulém roce již činil index stáří 118,9, tj. na 100 osob ve věku 0–14 let připadalo v kraji již téměř 119 osob 65letých a starších. V případě žen dosáhl index stáří v roce 2014 dokonce hodnoty 145,3, což potvrzuje známý fakt, že se obecně rodí více chlapců a ženy se oproti mužům dožívají vyššího věku.

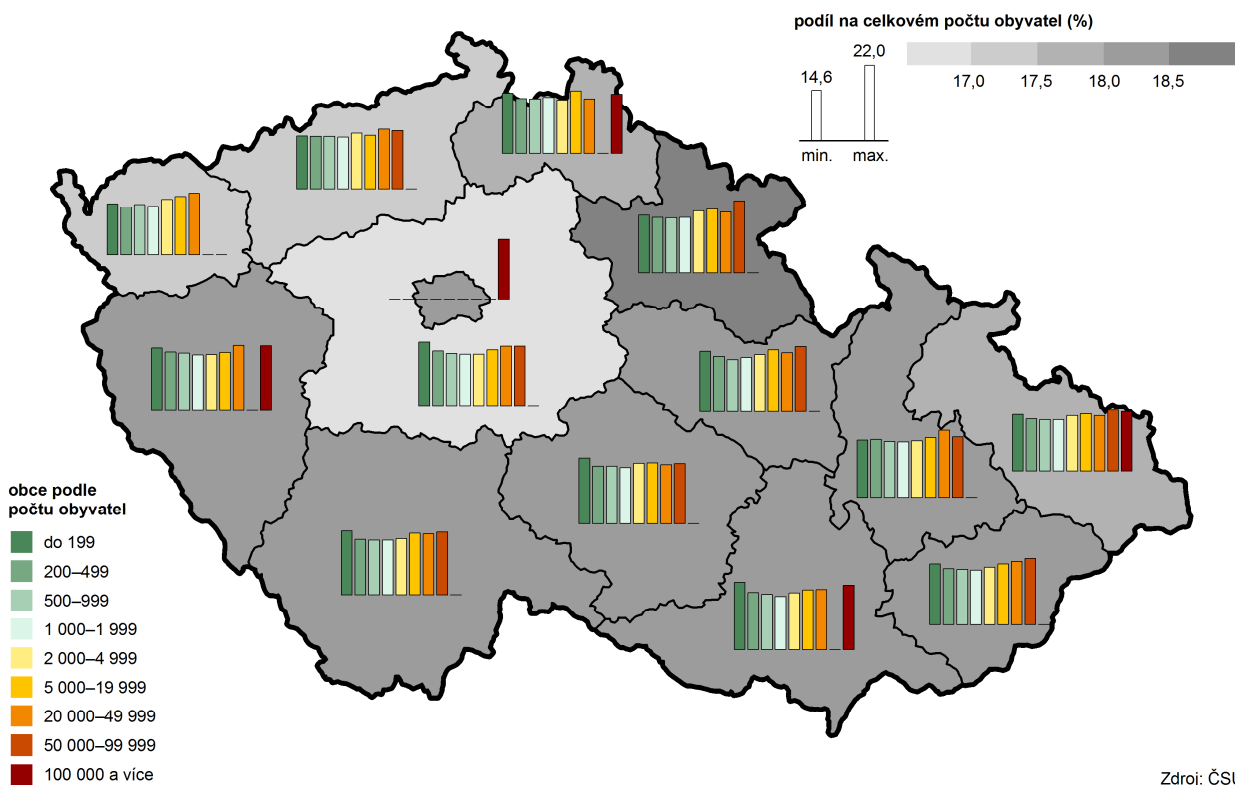
Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2014

	Celkem	z toho ve věku 65 a více let	v %	v tom ve věku (% z počtu 65 a více let)						
				65–69	70–74	75–79	80–84	85–89	90–94	95 a více
Muži										
Moravskoslezský kraj	596 390	86 077	14,4	38,6	28,7	16,8	10,1	4,5	1,2	0,1
v tom okres:										
Bruntál	46 701	6 916	14,8	44,8	26,4	14,1	9,5	4,1	1,0	0,1
Frýdek-Místek	104 919	14 929	14,2	38,4	28,2	16,6	10,4	5,0	1,2	0,1
Karviná	125 596	18 241	14,5	37,0	30,0	17,9	9,5	4,3	1,1	0,1
Nový Jičín	74 783	10 579	14,1	41,5	27,9	15,5	9,6	4,2	1,3	0,1
Opava	86 564	12 040	13,9	37,3	28,0	18,4	10,6	4,3	1,3	0,1
Ostrava-město	157 827	23 372	14,8	37,7	29,3	16,6	10,4	4,7	1,2	0,1
Ženy										
Moravskoslezský kraj	621 286	127 320	20,5	32,4	26,7	16,9	13,0	7,8	3,0	0,3
v tom okres:										
Bruntál	47 872	9 685	20,2	37,3	23,3	16,3	12,3	7,5	2,9	0,4
Frýdek-Místek	108 068	21 628	20,0	31,9	26,6	16,5	13,4	8,1	3,3	0,3
Karviná	130 349	27 511	21,1	31,8	28,7	17,0	12,4	7,2	2,6	0,3
Nový Jičín	76 941	15 039	19,5	33,8	25,4	17,1	12,7	7,8	2,8	0,3
Opava	90 243	17 926	19,9	31,1	25,7	18,1	13,7	8,1	3,0	0,3
Ostrava-město	167 813	35 531	21,2	31,9	27,0	16,5	13,1	7,9	3,2	0,4

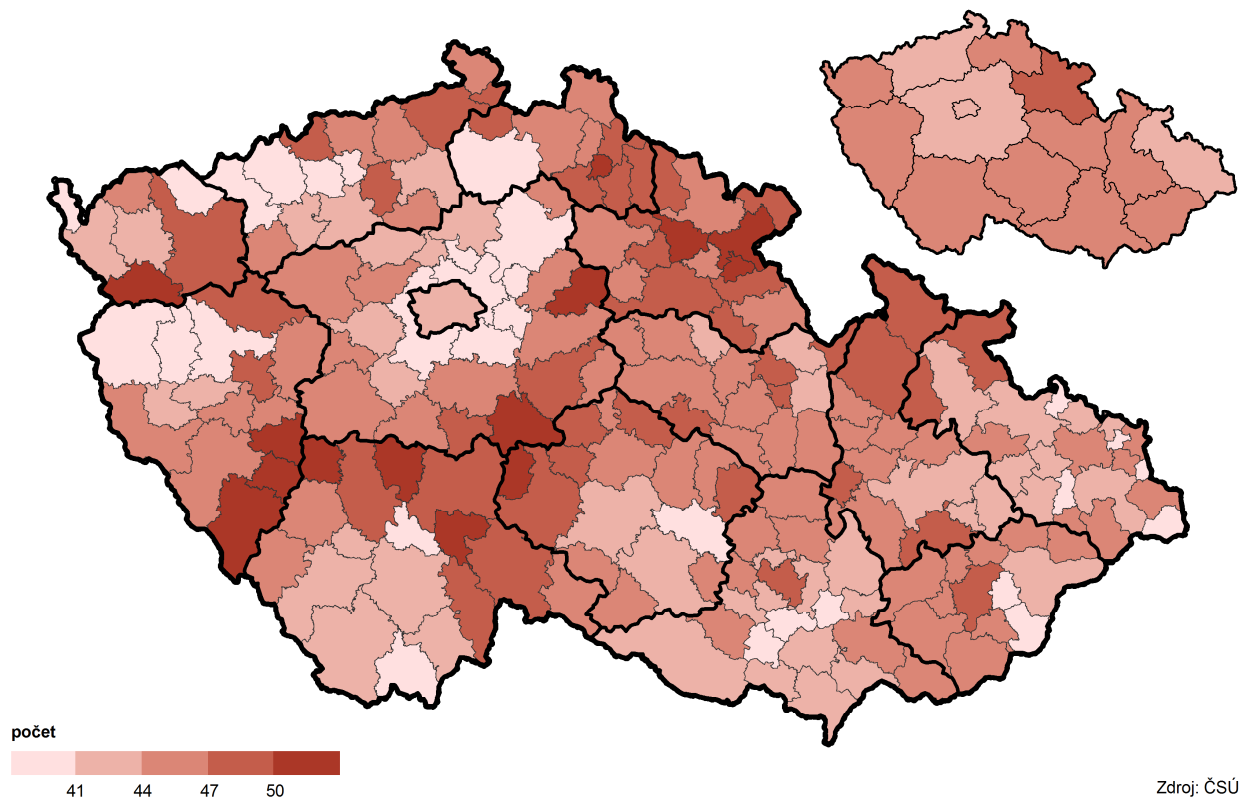
Ze zastoupení obyvatel ve věku 65 let a starších v populaci jednotlivých okresů Moravskoslezského kraje je patrné, že nadprůměrný podíl seniorů – mužů má okres Bruntál a Ostrava-město. Okres Nový Jičín a především okres Opava má zastoupení těchto mužů ve své populaci výrazně nižší. V případě ženské složky má nadprůměrné zastoupení senierek opět Ostrava-město, ale i okres Karviná. Naopak podprůměrný podíl senierek registrujeme především v populaci žen okresu Nový Jičín, částečně i Opavy.

Obyvatelé ve věku 65 a více let podle velikostních skupin obcí a krajů k 31. 12. 2014

Osoby ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 20–59 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Věková struktura obyvatelstva podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2014

	Celkem	v tom s počtem obyvatel								
		do 199	200– –499	500– –999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000– –99 999	100 000 a více
Počet obcí	300	12	59	76	75	44	22	7	4	1
Počet obyvatel	1 217 676	21 204	55 760	108 343	138 450	129 873	41 624	182 471	245 751	294 200
z toho ženy (%)	51,0	48,7	49,6	50,3	50,4	50,8	51,7	51,3	51,3	51,6
z celku ve věku (%):										
0–14 let	14,7	14,8	15,7	15,9	15,4	14,9	14,7	14,5	14,1	14,5
15–64 let	67,7	69,2	68,6	68,3	67,6	67,5	67,8	68,4	67,3	67,3
65 a více let	17,5	16,0	15,7	15,8	17,0	17,6	17,5	17,1	18,7	18,2
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	213 397	3 403	8 778	17 093	23 545	22 826	7 280	31 120	45 844	53 508
v tom ve věku (%):										
65–69 let	34,9	39,0	37,6	35,4	34,8	34,7	35,4	36,5	33,9	34,1
70–74 let	27,5	25,8	25,6	25,9	26,6	26,4	27,7	27,0	29,0	28,1
75–79 let	16,9	15,1	16,8	16,7	17,0	17,3	16,5	15,8	17,7	16,7
80–84 let	11,8	12,1	11,0	12,7	12,2	12,5	11,6	11,1	11,4	11,9
85–89 let	6,5	5,8	6,6	6,9	6,9	6,5	6,3	6,7	5,9	6,5
90–94 let	2,3	1,8	2,2	2,3	2,3	2,2	2,3	2,5	1,9	2,4
95 a více let	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3
z toho ženy (%)	59,7	57,7	57,3	58,0	57,9	58,9	60,2	60,1	60,6	60,6
Počet obyvatel ve věku 85 a více let	19 122	274	792	1 603	2 218	2 059	642	2 966	3 652	4 916
z toho ženy (%)	73,8	74,8	73,5	72,6	73,3	74,2	75,2	74,1	73,1	74,6
Index stáří ¹⁾	118,9	108,7	100,4	99,3	110,7	117,6	119,0	117,2	132,7	125,7
Index ekonomického zatížení ²⁾	47,6	44,5	45,8	46,4	47,9	48,2	47,5	46,2	48,6	48,5

¹⁾ Poměr osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let.

²⁾ Poměr osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let.

Při pohledu na věkovou strukturu obyvatelstva Moravskoslezského kraje podle velikostních skupin obcí je velmi dobře vidět rozdíly ve věkové struktuře obyvatel velkých měst oproti situaci v menších městech a obcích. Např. výše zmíněný index stáří obyvatel ve městech nad 50 tisíc a do 100 tisíc obyvatel měl do konce roku 2014 hodnotu 132,7, ve městě Ostravě pak 125,7. Stejný ukazatel v menších městech a obcích se pohybuje od 99,3 do 119,0.

Rodinný stav, národnost, víra

Z výsledků sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 (dále SLDB) zpracovaných za obyvatele obvykle bydlící v Moravskoslezském kraji lze analyzovat rodinný stav obyvatel 65letých a starších a výsledky porovnat s celou populací. V době SLDB bydlelo obvykle v kraji 188 956 obyvatel v poproduktivním – seniorském věku, z toho 114 143 žen. Rodinný stav obyvatel obecně ovlivňují ukazatele sňatečnosti, rozvodovosti a úmrtnosti. Rodinný stav obyvatel v seniorském věku je pochopitelně ve větší míře determinován právě úmrtností, méně již sňatečností a rozvodovostí.

Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a podle věku v Moravskoslezském kraji

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	586 489	261 717	253 422	55 435	14 964	619 345	215 562	252 909	72 346	77 963
v %	100,0	44,6	43,2	9,5	2,6	100,0	34,8	40,8	11,7	12,6
z toho ve věku										
65 a více let	74 813	2 230	55 802	5 945	10 764	114 143	2 532	41 585	11 178	58 780
v %	100,0	3,0	74,6	7,9	14,4	100,0	2,2	36,4	9,8	51,5
v tom ve věku:										
65–69 let	28 899	3,4	78,5	10,8	7,2	36 662	2,1	54,7	13,2	29,9
70–74 let	20 598	3,1	78,1	7,7	11,1	27 204	2,0	44,0	9,6	44,4
75–79 let	13 132	2,5	73,8	5,8	17,8	21 046	2,0	29,2	8,6	60,2
80–84 let	8 025	2,4	65,7	4,4	27,4	16 796	2,3	16,0	7,3	74,3
85–89 let	256	1,6	38,3	2,7	57,4	938	2,9	3,5	5,8	87,8
90–94 let	626	1,8	37,7	2,9	57,5	2 208	3,0	2,6	4,6	89,7
95 a více let	103	4,9	17,5	1,9	73,8	469	4,1	0,4	4,1	91,3

V Moravskoslezském kraji bylo k datu SLDB 2,5 % obyvatel 65letých a starších stále svobodných, 51,5 % ženatých, resp. vdaných, 9,1 % rozvedených a 36,8 % ovdovělých. V mezikrajském srovnání je právě podíl ovdovělých obyvatel kraje nadprůměrný. V celé České republice činí tento podíl jen 35,5 % a v samotné Praze jen 31,7 %. Podíl ženatých a vdaných seniorů Moravskoslezského kraje je naopak oproti průměru v jiných krajích právě o 0,9 procentních bodů nižší.

Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku v Moravskoslezském kraji

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	188 956	39,6	60,4	34,7	25,3	18,1	21,9
z toho:							
věřící - nehlásící se k církvi	15 279	39,3	60,7	39,6	25,4	16,1	18,8
věřící - hlásící se k církvi	66 894	35,7	64,3	29,3	26,2	19,9	24,6
z toho:							
Církev československá husitská	1 991	31,9	68,1	26,4	22,0	18,5	33,0
Církev římskokatolická	50 381	36,2	63,8	29,2	26,7	20,0	24,1
Českobratrská církev evangelická	1 624	34,5	65,5	29,9	25,2	19,4	25,6
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice	1 524	35,1	64,9	24,3	23,9	21,7	30,1
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	1 855	36,1	63,9	29,4	23,6	19,9	27,1
Jiné	1 543	36,9	63,1	32,8	28,8	19,1	19,3
katolická víra (katolík)	3 760	31,6	68,4	33,3	25,2	19,2	22,3
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	995	33,8	66,2	27,3	24,5	20,0	28,1
bez náboženské víry	29 757	48,4	51,6	41,4	22,3	16,1	20,2
neuveдено	77 013	39,7	60,3	35,8	25,6	17,7	20,9

Všeobecně se předpokládá, že s rostoucím věkem se mění i postoj lidí k náboženské otázce, podíl všeobecně věřících roste. Tento předpoklad lze potvrdit na údajích zjištěných při SLDB. Z celkového počtu 188 956 osob 65letých a starších, kteří k datu SLDB deklarovali svůj obvyklý pobyt v Moravskoslezském kraji, jich celkem 66 894 uvedlo, že jsou věřící, a že se hlásí k některé z oficiálních církví. Další 15 279 osob uvedlo, že jsou věřící, ale příslušnost k některé z církví neupřesnili. Jednoznačně nejvíce – přes 75 % – osob se přihlásilo k římskokatolické církvi (a dalších 3 760 osob se hlásilo obecně ke katolické víře). Téměř 30 tisíc seniorů uvedlo, že jsou bez náboženské víry, jejich podíl na počtu obyvatel v poproduktivním věku tak činí 15,7 %. V případě více jak 40 % obyvatel kraje – seniorů je jejich postoj k náboženské víře neznámý. Na tuto dobrovolnou otázku při SLDB nijak nereagovali.

Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle náboženské víry, pohlaví a věku v okresech Moravskoslezského kraje

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom okres					
		Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Počet obyvatel	188 956	13 629	32 288	41 524	22 044	26 754	52 717
z toho (%):							
věřící - nehlásící se k církvi	8,1	8,6	7,1	8,7	7,4	6,1	9,4
věřící - hlásící se k církvi	35,4	27,2	43,0	34,3	36,7	43,9	28,8
z toho:							
Církev československá husitská	1,1	0,6	0,5	1,2	0,6	0,4	2,0
Církev římskokatolická	26,7	21,3	28,4	23,1	30,8	38,7	22,0
Českobratrská církev evangelická	0,9	0,8	0,9	0,9	1,6	0,5	0,7
Evangelická církev augsburského vyznání v ČR	0,8	0,1	2,2	1,5	0,1	0,1	0,2
Slezská církev evangelická augsburského vyznání	1,0	0,0	3,8	1,4	0,0	0,0	0,1
Jiné	0,8	0,7	0,9	0,6	0,8	1,3	0,7
katolická víra (katolík)	2,0	2,1	1,9	2,7	1,7	1,9	1,6
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	0,5	0,3	1,2	1,0	0,2	0,1	0,2
bez náboženské víry	15,7	20,8	11,5	16,5	14,2	9,1	20,4
neuveдено	40,8	43,3	38,3	40,5	41,6	41,0	41,3

Že se postoj k náboženské víře s rostoucím věkem vyvíjí je zřejmé ze srovnání uvedených statistických dat s výsledky o vztahu k náboženské víře u celé populace obyvatel Moravskoslezského kraje. Jednak vůbec podíl odpovědí na náboženské vyznání je v případě seniorů o cca 3 procentní body větší, dále podíl osob bez náboženské víry je v případě seniorů zhruba poloviční (15,7 %) než v celkové populaci (zde 30,2 %). Podíl věřících obyvatel kraje – seniorů (bez ohledu zda se hlásí k nějaké konkrétní církvi) činí 43,5 %, zatímco v celkové populaci kraje to je jen 26,0 %).

Z údajů SLDB týkajících se náboženské víry je zřejmý rozdíl mezi muži a ženami. V celkové populaci je podíl věřících žen větší o cca 13 procentních bodů oproti mužům. Tento rozdíl je ještě výrazně větší v případě obyvatel poproduktivního věku (cca 28 procentních bodů).

Podíly obyvatel v poproduktivním věku, kteří se deklarovali jako věřící, nejsou v rámci Moravskoslezského kraje rovnoměrně rozmístěny. Relativně výrazně více jich je v okresech Opava a Frýdek-Místek, na druhé straně v okrese Bruntál nebo Ostrava-město jsou jejich podíly v meziokresním srovnání viditelně menší – viz příslušné meziokresní srovnání.

Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku v Moravskoslezském kraji

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	65–69	70–74	75–79	80 a více
Počet obyvatel	188 956	39,6	60,4	34,7	25,3	18,1	21,9
v tom:							
narození v České republice	164 465	39,4	60,6	35,2	24,8	17,8	22,2
z toho:							
v obci bydliště	54 645	39,3	60,7	34,3	24,3	17,5	23,9
v jiné obci okresu	26 159	37,4	62,6	34,0	24,7	18,2	23,1
v jiném okrese kraje	27 472	37,8	62,2	34,8	25,0	17,6	22,6
v jiném kraji	39 524	41,8	58,2	37,8	25,5	18,3	18,4
narození v zahraničí	24 096	40,4	59,6	31,2	28,7	20,2	19,9
z toho ve Slovenské republice	16 506	43,6	56,4	32,8	29,9	20,7	16,7
nezjištěno	395	47,1	52,9	25,6	22,5	17,7	34,2

Při SLDB se v případě obyvatel s obvyklým pobytem v Moravskoslezském kraji zjišťoval i podíl „rodáků“, tj. osob, které se narodily ve stejné obci v jaké měly i současný obvyklý pobyt. V Moravskoslezském kraji byl zjištěn v průměru větší podíl rodáků (51,5 %), než tomu bylo obecně v celé České republice (zde jen 47,0 %). V případě obyvatel Moravskoslezského kraje 65letých a starších je podíl rodáků vcelku pochopitelně nižší než v celé populaci. I v této věkové kategorii je však stále 28,9 % osob, kteří obvykle bydlí v obci, ve které se kdysi narodily. Tento podíl je zhruba stejný jak u mužů, tak žen.

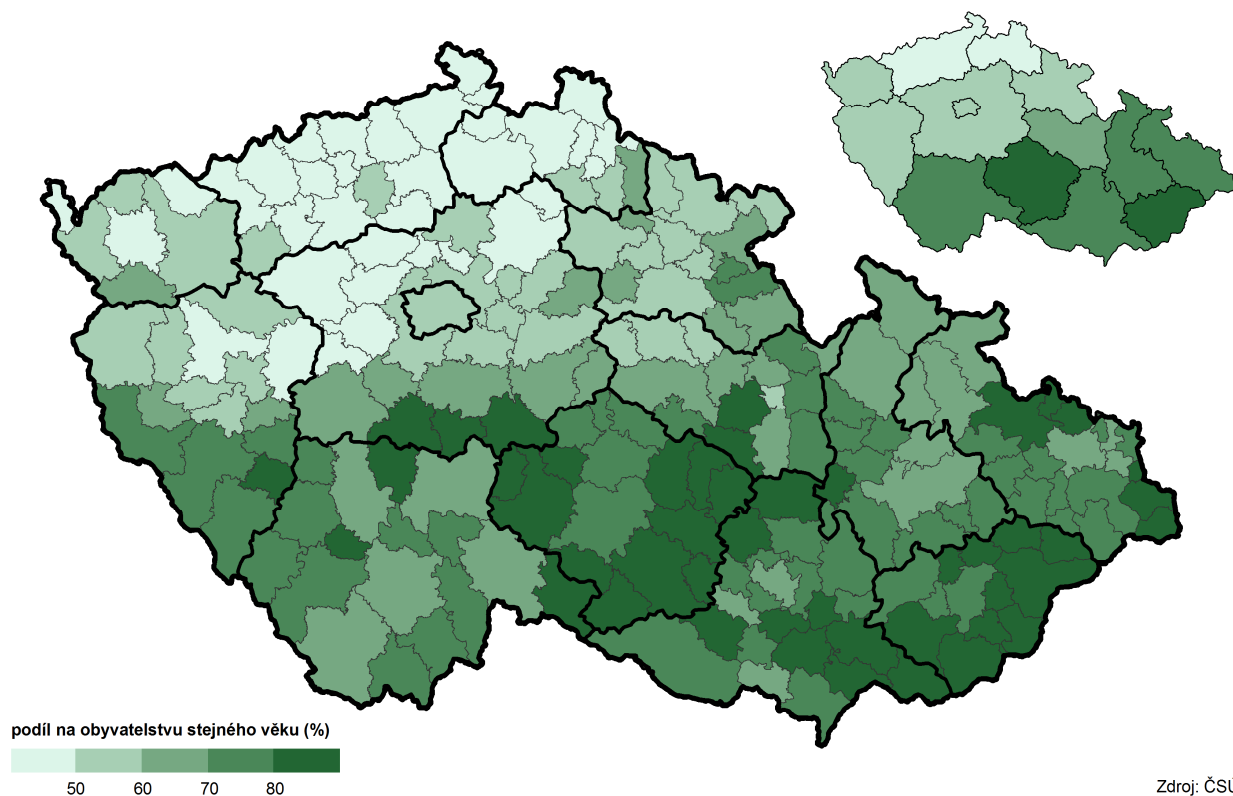
Obyvatelstvo ve věku 65 a více let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku v okresech Moravskoslezského kraje

Zdroj: SLDB 2011

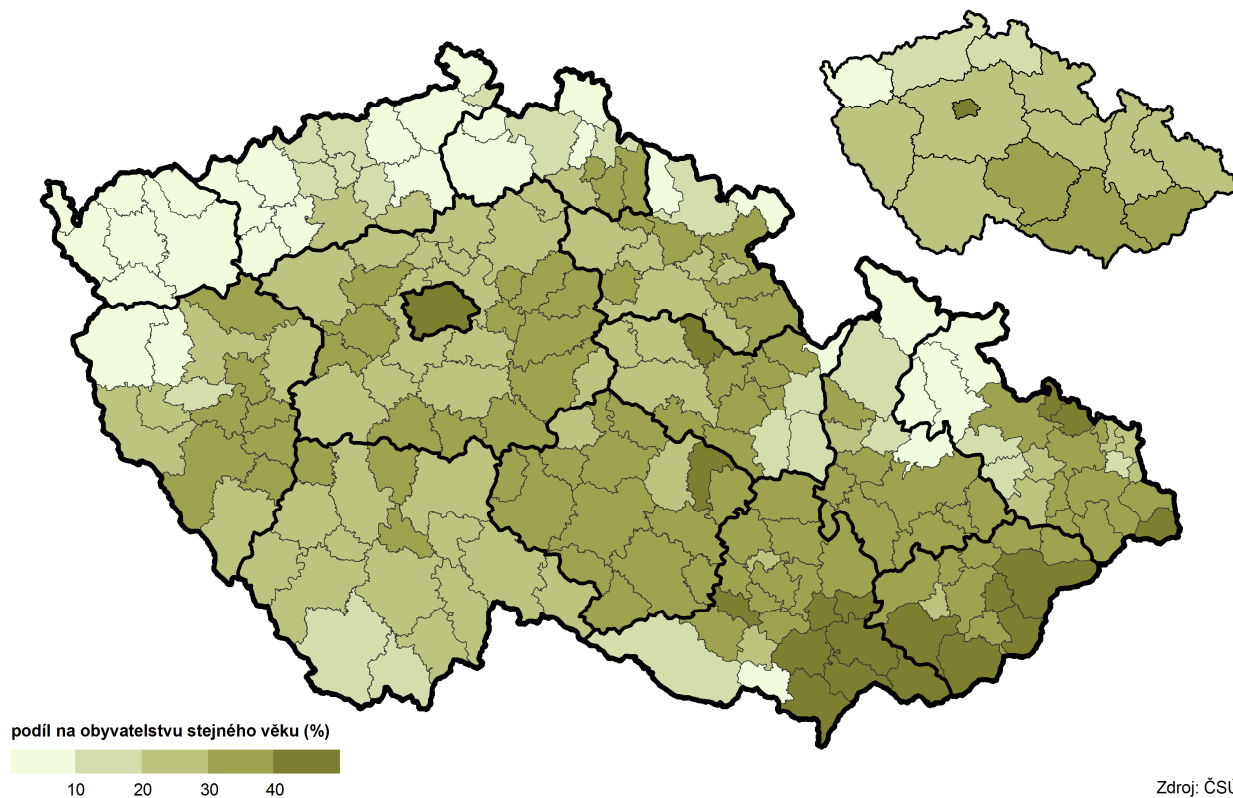
	Obyvatelstvo ve věku 65 a více let	v tom okres					
		Bruntál	Frýdek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město
Počet obyvatel	188 956	13 629	32 288	41 524	22 044	26 754	52 717
v tom (%):							
narození v České republice	87,0	78,0	90,1	82,6	90,5	92,1	87,0
z toho:							
v obci bydliště	28,9	3,8	34,0	22,4	26,9	38,2	33,6
v jiné obci okresu	13,8	1,5	24,0	18,7	17,7	20,1	2,2
v jiném okrese kraje	14,5	18,9	12,5	14,6	12,5	9,3	18,1
v jiném kraji	20,9	45,0	11,2	20,0	26,1	15,5	21,9
narození v zahraničí	12,8	21,7	9,6	17,2	9,4	7,8	12,8
z toho ve Slovenské republice	8,7	13,8	6,4	11,6	6,6	4,5	9,7
nezjištěno	0,2	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2

Věřící obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(z osob s uvedeným vztahem k víře)

Rodáci ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(ze zjištěných hodnot)

Obecně je v celkové populaci nejvíce rodáků v okrese Opava (56,1 %) a Ostrava-město (54,8 %), nejnižší pak v okrese Bruntál (44,6 %) a Karviná (47,7 %). I z meziokresního srovnání rodáků v populaci nad 65 let věku je jejich podíl největší v okrese Opava (38,2 %), dále ale již následuje okres Frýdek-Místek (34,0 % seniorů-rodáků) a na druhém pólu je okres Bruntál, kde v případě obyvatel nad 65 let věku žije jen 3,8 % osob ve stejné obci, ve které se rovněž narodily.

Dlouhodobá migrace, stěhování

Moravskoslezský kraj je v posledních dvaceti letech znám poměrně masivním úbytkem obyvatel. Pro tento úbytek je rozhodující migrace obyvatel kraje a skutečnost, že se každoročně z kraje vystěhovává výrazně větší počet osob, než kterých se do kraje přistěhuje. Migrace osob nad 65 let věku – seniorů již není tak obvyklá jako v případě osob v mladších věkových skupinách. Některé důvody migrace (např. stěhování za zaměstnáním, životním partnerem apod.) jsou v tomto věku výrazně utlumeny. Obyvatelé 65letí a starší mají vedle obecných důvodů i své specifické důvody pro stěhování (mj. stěhování k dětem, do vhodnějších bytů, pečovatelských domů nebo původně rekreačních objektů). Zatímco počet seniorů, kteří se do Moravskoslezského kraje přistěhovávají, je v posledních deseti letech více méně konstantní v rozmezí 200 až 240 osob (výjimkou byl rok 2007 s 286 přistěhoválými osobami) a na počtu přistěhovaných celkem se podílí jen z cca 4–5 %, v případě osob stěhujících se mimo kraj je situace poněkud odlišná. Hlavně v posledních třech letech jejich počet až dvojnásobně převyšuje počet těch, co se do kraje přestěhovávají a i jejich podíl na celkovém počtu vystěhovaných se ustálil nad hodnotou 5 % a saldo migrace těchto osob – seniorů se tak v posledních letech dostalo na úroveň 150–200 osob. Ještě poněkud vyšší podíl je v kategorii osob nad 65 let věku v případě vnitrokrajského stěhování, kde se podíl této věkové kategorie na celkovém objemu stěhování pohybuje vcelku stabilně mezi 5–6 %.

Stěhování obyvatel kraje podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Přistěhovalí									
Celkem	4 983	5 201	7 350	6 591	4 833	4 458	4 057	4 369	4 417	4 805
z toho ve věku 65 a více let	218	224	286	202	198	196	220	205	210	243
v %	4,4	4,3	3,9	3,1	4,1	4,4	5,4	4,7	4,8	5,1
v tom ve věku:										
65–69 let	59	64	74	61	56	47	66	62	76	77
70–74 let	45	39	60	39	34	31	51	36	46	58
75–79 let	37	46	56	41	36	48	26	38	30	38
80–84 let	37	44	53	25	42	38	42	28	30	36
85–89 let	26	26	27	27	26	28	28	31	16	25
90 a více let	14	5	16	9	4	4	7	10	12	9
	Vystěhovalí									
Celkem	6 657	6 404	7 448	6 661	7 708	8 417	6 572	7 019	7 506	7 843
z toho ve věku 65 a více let	273	291	287	287	280	340	346	358	417	405
v %	4,1	4,5	3,9	4,3	3,6	4,0	5,3	5,1	5,6	5,2
v tom ve věku:										
65–69 let	70	74	95	93	86	128	100	132	148	148
70–74 let	81	64	60	57	55	62	80	77	96	104
75–79 let	48	60	54	66	56	56	58	52	68	59
80–84 let	60	58	44	44	51	58	56	52	57	42
85–89 let	9	23	24	23	23	28	42	39	30	36
90 a více let	5	12	10	4	9	8	10	6	18	16
	Přírůstek (úbytek) stěhováním									
Celkem	-1 674	-1 203	-98	-70	-2 875	-3 959	-2 515	-2 650	-3 089	-3 038
z toho ve věku 65 a více let	-55	-67	-1	-85	-82	-144	-126	-153	-207	-162
v tom ve věku:										
65–69 let	-11	-10	-21	-32	-30	-81	-34	-70	-72	-71
70–74 let	-36	-25	-	-18	-21	-31	-29	-41	-50	-46
75–79 let	-11	-14	2	-25	-20	-8	-32	-14	-38	-21
80–84 let	-23	-14	9	-19	-9	-20	-14	-24	-27	-6
85–89 let	17	3	3	4	3	-	-14	-8	-14	-11
90 a více let	9	-7	6	5	-5	-4	-3	4	-6	-7

Úmrtnost, příčiny smrti, naděje dožití

S rostoucím věkem se častěji vyskytují vážná onemocnění, jež jsou převážnou příčinou úmrtí. V posledním desetiletí umírá v Moravskoslezském kraji zhruba 13 tisíc osob a až tři čtvrtiny z nich jsou osoby v době úmrtí 65letí a starší. Podíl obyvatel kraje umírajících v poproduktivním věku na celkovém počtu úmrtí se v posledních letech poněkud zvyšuje. Před deseti lety se tento podíl pohyboval jen těsně nad 70 %, v posledních třech letech se postupně zvýšil až na 77,3 % v roce 2014. Ze struktury počtu úmrtí podle pětiletých věkových skupin je patrné, že největší podíl obyvatel umírá ve věkové skupině 80–84 let. Jestliže v případě celkové populace umírá ročně pravidelně více mužů než žen, tak v případě obyvatel kraje 65letých a starších se tento poměr otáčí a v této věkové kategorii naopak pravidelně ročně umírá více žen než mužů. Muži mají větší úmrtnost než ženy v mladších věkových skupinách.

Zemřelí ve věku 65 a více let podle věku v letech 2005 až 2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zemřelí ve věku 65 a více let	9 199	8 972	9 071	9 320	9 701	9 786	9 884	9 831	10 127	10 134
v tom (%):										
muži	43,9	44,6	45,0	45,7	44,7	45,6	45,4	45,1	45,6	46,0
ženy	56,1	55,4	55,0	54,3	55,3	54,4	54,6	54,9	54,4	54,0
v tom ve věku (%):										
65–69 let	13,6	13,7	14,5	14,8	14,7	14,4	14,5	14,5	15,0	14,9
70–74 let	17,4	16,5	15,8	15,6	14,1	14,8	15,6	15,5	16,4	16,4
75–79 let	22,2	22,0	20,4	20,8	19,8	18,9	18,4	17,1	15,8	16,9
80–84 let	24,6	24,1	24,0	22,9	22,3	21,8	21,9	22,2	21,5	19,6
85–89 let	11,5	13,7	16,2	17,6	20,1	20,4	20,2	19,7	19,2	18,8
90 a více let	10,7	10,2	9,1	8,4	9,0	9,6	9,5	11,0	12,1	13,3

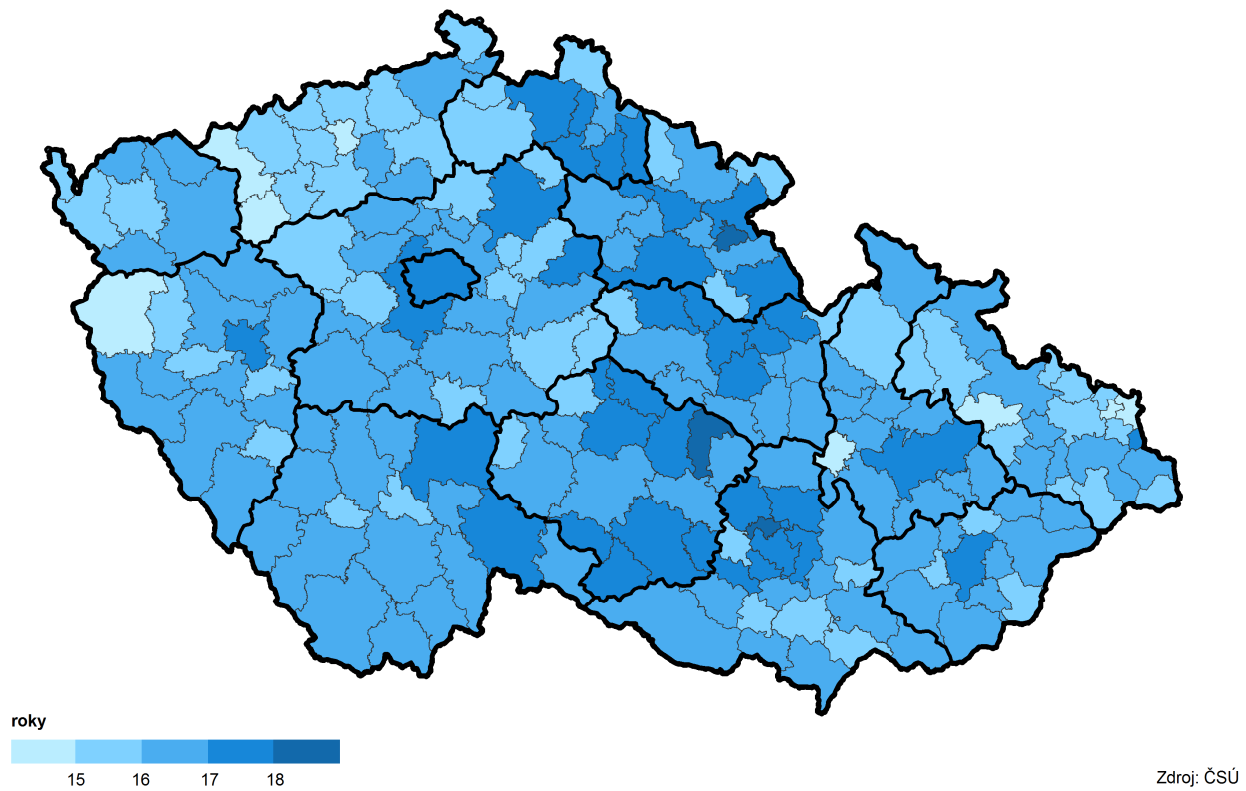
Příčinou smrti zhruba poloviny všech zemřelých v Moravskoslezském kraji jsou každoročně nemoci oběhové soustavy a za další přibližně čtvrtinu úmrtí mohou zhoubné novotvary. Tyto dvě skupiny nemocí samy způsobují rozhodující část všech úmrtí (cca 75 %), takže se z tohoto pohledu jeví jako největší zdravotní problém. Obě skupiny nemocí zahrnují řadu konkrétních diagnóz. V případě nemocí oběhové soustavy je nejčastější konkrétní příčinou smrti ischemická choroba srdeční, tj. zejména akutní ve smyslu srdečního infarktu, či chronická. Zhoubné nádory mají ještě různorodější diagnózy, nicméně nejčastěji vedou ke smrti nádory plic, tlustého střeva, prsu či prostaty. Obecně řečeno vliv rakoviny a infarktu na úmrtí s rostoucím věkem roste. V seniorském věku se zejména vliv nemocí oběhové soustavy na úmrtí zvyrazňuje. To lze např. dokumentovat na údajích z roku 2014, kdy na nemoci oběhové soustavy připadalo v Moravskoslezském kraji 46,8 % úmrtí, ale v případě obyvatel kraje nad 65 let věku se již tento typ nemocí podílí na úmrtích z 52,7 %. Zhoubné novotvary se v celkové populaci na úmrtích podílely z 25,0 %, v případě věkové skupiny obyvatel nad 65 let věku byl tento podíl poněkud nižší (23,0 %).

Zemřelí podle věku, příčin smrti a velikostních skupin obcí v roce 2014

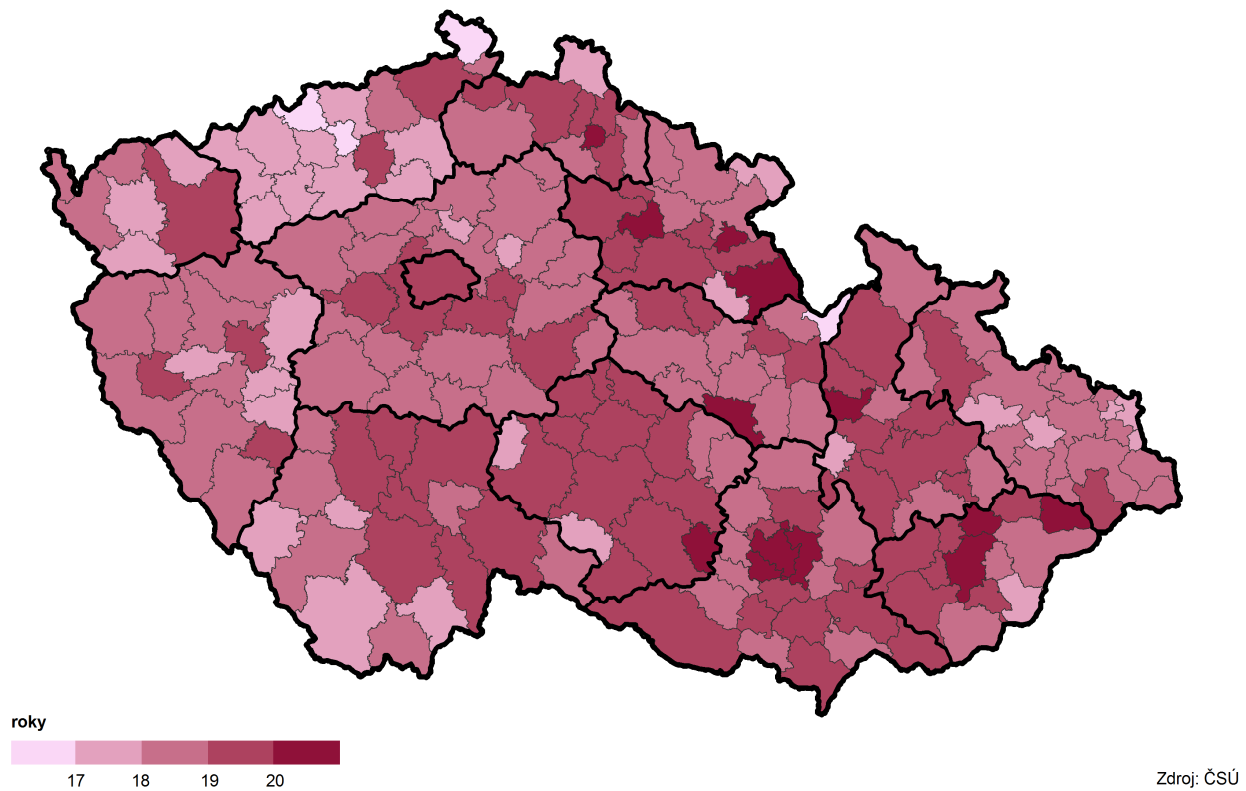
	Celkem	v tom s počtem obyvatel								
		do 199	200–499	500–999	1 000– –1 999	2 000– –4 999	5 000– –19 999	20 000– –49 999	50 000– –99 999	100 000 a více
Zemřelí	13 117	28	202	507	1 092	1 379	1 871	1 966	2 759	3 313
z toho ve věku 65 a více let	10 134	19	152	385	843	1 077	1 479	1 511	2 084	2 584
v %	77,3	67,9	75,2	75,9	77,2	78,1	79,0	76,9	75,5	78,0
v tom ve věku:										
65–69 let	1 510	1	28	57	105	146	205	240	311	417
70–74 let	1 667	-	31	42	144	185	233	231	394	407
75–79 let	1 709	4	33	70	128	179	247	224	405	419
80–84 let	1 991	9	30	90	190	209	289	298	402	474
85–89 let	1 906	4	17	84	165	215	283	294	344	500
90 a více let	1 351	1	13	42	111	143	222	224	228	367
Zemřelí ve věku 65 a více let podle vybrané příčiny smrti (%):										
novotvary	23,0	21,1	23,0	20,5	22,5	23,9	22,3	21,3	24,7	23,3
nemoci oběhové soustavy	52,7	68,4	48,0	53,0	51,5	51,8	55,4	53,9	54,8	49,8
nemoci dýchací soustavy	7,2	5,3	15,8	9,1	7,7	6,8	6,4	6,6	7,2	7,5
vnější příčiny	2,4	0,0	0,7	3,1	3,1	2,4	1,8	2,6	1,7	3,0

Naděje dožití mužů ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Naděje dožití žen ve věku 65 let podle SO ORP v období 2010–2014

Obecně se nejčastěji umírá ve zdravotnických zařízeních s lůžkovou péčí – v Moravskoslezském kraji v roce 2014 zde bylo evidováno 62,4 % všech úmrtí. Více jak pětina úmrtí byla v kraji ve stejném roce zaznamenána doma a 7,2 % v zařízeních sociálních služeb. Obdobně jsou místa úmrtí rozložena i v případě obyvatel kraje v poproduktivním věku. Jednotlivé podíly se však přece jen liší. Ve zdravotnických zařízeních bylo v této věkové kategorii zaznamenáno 64,6 % úmrtí (+2,2 procentního bodu), zařízeních sociálních služeb 8,8 % (+1,6 procentního bodu) a naopak relativně méně úmrtí proběhlo doma – jen 21,9 % (–1,4 procentního bodu). Typické jsou rozdíly mezi muži a ženami ve věku 65 a více let v případě sledování místa jejich úmrtí. Oproti mužům, jichž např. v roce 2014 zemřelo v zařízeních sociálních služeb Moravskoslezského kraje jen 4,9 % z celkového počtu úmrtí, podíl úmrtí žen v těchto zařízeních byl 12,1 %. Naopak ve zdravotnických zařízeních s lůžkovou péčí byl podíl zemřelých žen 62,8 % významně nižší než obdobný podíl zemřelých mužů (66,7 %). Projevuje se zde větší průměrná délka života žen, které hlavně v posledních letech života častěji než muži dožívají právě v zařízeních sociálních služeb. Z hlediska velikosti obce kde měl zemřelý své bydliště je patrné, že ve větších městech (nad 5 000 obyvatel) se relativně častěji umírá v zařízeních sociálních služeb, naopak méně často doma.

Zemřelí podle místa úmrtí a velikostních skupin obcí v roce 2014

	Celkem	v tom podle místa úmrtí (%)							
		doma	ve zdrav. zařízení lůžkové péče	ve zdrav. zařízení poskyt. jiné formy zdr. péče	na ulici, veřejném místě	při převozu do zdrav. zařízení	v zařízení sociálních služeb	jinde	nezjištěno
Zemřelí	13 117	23,3	62,4	1,4	1,9	0,3	7,2	1,5	1,9
z toho ve věku 65 a více let	10 134	21,9	64,6	1,4	0,9	0,2	8,8	0,5	1,7
v tom muži	4 666	22,7	66,7	1,5	1,3	0,2	4,9	0,8	1,8
ženy	5 468	21,1	62,8	1,3	0,5	0,3	12,1	0,3	1,5
v tom podle velikosti obce:									
do 199 obyvatel	19	26,3	68,4	-	-	-	5,3	-	-
200–499 obyvatel	152	23,7	70,4	1,3	0,7	0,7	2,6	-	0,7
500–999 obyvatel	385	24,9	66,0	0,8	0,5	-	5,7	0,8	1,3
1 000–1 999 obyvatel	843	28,6	61,4	0,8	0,4	0,2	7,7	0,4	0,5
2 000–4 999 obyvatel	1 077	29,2	61,2	1,0	0,9	0,3	5,5	0,4	1,5
5 000–19 999 obyvatel	1 479	21,5	64,2	1,1	0,8	0,5	9,7	0,7	1,5
20 000–49 999 obyvatel	1 511	18,6	65,3	0,9	0,9	0,2	10,7	0,5	3,0
50 000–99 999 obyvatel	2 084	21,3	65,1	1,5	0,9	0,2	9,1	0,5	1,4
100 000 a více obyvatel	2 584	18,6	65,9	2,2	1,1	0,2	9,5	0,7	1,8

Projekce obyvatelstva

Stárnutí obyvatel se stává tématem, který je v posledních letech předmětem diskusí, odborných pojednání a podobných aktivit nejen demografů, ale i gerontologů, sociologů, lékařské odborné společnosti, ale i ekonomů. Demografické stárnutí je skutečností, a že se nejedná o přechodný jev dokumentuje mimo jiné Českým statistickým úřadem zpracovaná projekce obyvatelstva v krajích České republiky do roku 2050.

Pro Moravskoslezský kraj je hlavním výstupem této projekce očekávaný pokles počtu obyvatel až pod jeden milión v roce 2050. Od roku 2020 do roku 2050 by měl kraj výhledově přijít o více jak 200 tisíc obyvatel. V případě obyvatel kraje v poproduktivním věku je však očekávaná situace zásadně jiná. Absolutní počty těchto osob by v následujících desetiletích měly meziročně narůstat a tím pochopitelně ještě výrazněji porostou i podíly této věkové kategorie obyvatel kraje na celkové populaci. Již v roce 2020 je očekáván více jak pětinný podíl skupiny obyvatel kraje nad 65 let na celkovém počtu obyvatel a tento podíl bude postupně růst až na zhruba třetinový. Oproti prognózovanému úbytku kraje od roku 2014 do roku 2050 o 231,7 tis. osob se naopak ve věkové skupině 65 a více let počet obyvatel očekávaně zvýší o téměř 110 tisíc osob. Průměrný věk obyvatel kraje se tak do roku 2050 zvýší až o 10 let a bude se pohybovat kolem 50 let a index stáří (poměr poproduktivní složky obyvatel k předproduktivní) se oproti roku 2014, kdy činí 118,9 %, rapidně zvýší až na 270 % ve výhledovém roce 2050. S tím souvisí především očekávaná změna podílu produktivní složky obyvatel kraje ze současných 67,7 % na v roce 2050 projektovaných cca 55 %. V kombinaci se skutečností, že prognóza vývoje obyvatel očekává především růst podílu složek obyvatel kraje starších 80 let věku na úkor „mladších“ složek poproduktivního věku (65 až 79 let), je nutno celou společnost postupně na tento fakt připravit.

Věková struktura obyvatelstva podle projekce

Zdroj: CSU, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (130052-14)

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	1 188 875	1 161 253	1 130 292	1 096 249	1 060 192	1 023 237	985 947
z toho ve věku 65 a více let	241 867	262 426	279 371	291 993	308 099	323 008	323 327
v %	20,3	22,6	24,7	26,6	29,1	31,6	32,8
v tom ve věku (%):							
65–69 let	32,1	27,2	25,3	24,1	25,4	24,7	20,5
70–74 let	27,5	26,7	23,4	22,4	21,3	22,7	23,3
75–79 let	20,3	21,7	21,9	19,8	19,0	18,3	20,6
80–84 let	11,1	14,5	16,3	17,1	15,5	15,2	15,5
85–89 let	6,2	6,6	9,1	10,9	11,5	10,8	11,4
90 a více let	2,8	3,3	4,0	5,8	7,3	8,3	8,7

Poznámka: Základní výsledky projekce jsou ve větším detailu uvedeny v tabulkové příloze.

Současné a předpokládané věkové složení obyvatelstva Moravskoslezského kraje

